

Х

Изм.№

ДО
ПРОФ. ХРИСТО ХИНКОВ
МИНИСТЪР НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО
пл. „Света Неделя“ № 5
гр. София 1000

Относно: Сигнал № 15403/2023 г. и други до омбудсмана на Република България

УВАЖАЕМИ ПРОФЕСОР ХИНКОВ,

Обръщам се към Вас във връзка с постъпващите в институцията жалби и сигнали по повод предстоящото изтичане на определения в Преходните и Заключителни разпоредби към Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 4 от 2009 г. за условията и реда за предписване и отпускане на лекарствени продукти срок (1 април 2024 г.), след който предписването на лекарствените продукти, класифицирани във фармакологична група „Антибактериални лекарствени продукти за системна употреба“ съгласно анатомо-терапевтично-химичната класификация на Световната здравна организация, ще може да се извършва само с електронно предписание.

В тази връзка, бих искала да припомня многобройните проблеми, пред които бяха изправени гражданите, а също и медицинските специалисти, случаите на нарушени права на пациенти, а също професионални права на лекари и магистър-фармацевти, станали повод за напрежение и конфронтация в здравния сектор и да изразя безпокойството си от възможността, след 01 април 2024 г. много възрастни хора, хора с увреждания и най-вече деца, да не могат да започнат своевременно преписаното им антибиотично лечение и произтичащият от това риск за тяхното здраве.

Бих искала да обърна внимание също, че даже проблемите в електронната система за предписване и отпускане на лекарствени продукти да са преодолени (за което не разполагам с информация дали е направено), нерешени остават голяма част от поставените на вниманието на омбудсмана от граждани, лекари и магистър-фармацевти въпроси.

В тази връзка, бих искала да изразя притеснението си от възможността да бъдат нарушени професионални права на лекари, в това число в напреднала възраст, които нямат договор с Националната здравноосигурителна каса (НЗОК) и съответно не разполагат с необходимия софтуер, както и с нает персонал, който би могъл вместо тях да работи с него, а също и най-вече правото на техните пациенти на своевременен и гарантиран достъп до лечение.

Бих искала да обърна внимание, че сред срещащите затруднения при електронното предписване са и педиатри, които след пенсионирането си работят като индивидуални практики за специализирана медицинска помощ, нямат договор с НЗОК и не разполагат с нает персонал, а вярвам ще се съгласите, че при децата своевременното започване на антибиотично лечение често е решаващо за овладяване на заболяването и предотвратяване на усложнения.

Бих искала да отбележа и че разработеното мобилно приложение също не решава изцяло посочените по-горе проблеми, предвид изискването за наличие на електронен подпис и технически познания за използването му; необходимостта от съвместим с него хардуер (компютър за първоначалното му активиране и смартфон или таблет за използването му) и др. В жалбите си лекари и техни близки основателно сочат, че не разполагат нито с електронен подпис, нито с необходимия хардуер, както и с умения за работа с тях и за което обръщат внимание, че няма отношение към квалификацията им като лекари, но прегражда възможността им да лекуват. Лекари, използващи смартфон на една от търговските марки, сочат невъзможността софтуерът на мобилното приложение да бъде инсталиран на техния смартфон.

Във връзка със случаите на предписване на антибиотично лечение извън амбулаторията на лекаря, например при домашни посещения, следва да се отбележи, че освен описаните по-горе хардуерни и софтуерни проблеми, наличието на стабилна интернет връзка също е задължително условие за функционалността на приложението, каквато в много малки и отдалечени населени места в страна (в зависимост и от мобилния оператор или доставчик) липсва, а прекъсвания на услугата са възможни и в големите градове.

Не на последно място следва да се има предвид, че има лекари по дентална медицина, в това число в големите градове, неработещи по договор с НЗОК и съответно неразполагащи с необходимата техника и софтуер за работа с Националната здравноинформационна система. Също така, ветеринарни лекари от малки и отдалечени населени места също използват лекарствени продукти за хуманна употреба за лечение на домашни животни.

В жалбата си до омбудсмана магистър-фармацевт, който уточнява, че работи в малка аптека, обръща внимание, че на много възрастни магистър-фармацевти в малките населени места им е трудно да работят с компютър, но за сметка на това могат да регистрират рецепти на хартиен носител в хартиен дневник. Отбелязвайки ползата от електронни рецепти посочва, че е уместно паралелното използване на електронни и хартиени рецепти за период от поне 10 години и като пример сочи практиката в Англия.

Във връзка с изложеното и на основание предоставените ми от Закона за омбудсмана правомощия, се обръщам към Вас с настойчива препоръка за задълбочено разглеждане на поставените проблеми, както и с предложение за регламентиране в дългосрочен план на възможност посочените лекарствени продукти да могат да се предписват както на електронен, така и на хартиен носител, с което да бъде гарантирано правото на пациентите на достъп до лечение, както и професионалните права на медицинските специалисти.

Същевременно, отново бих искала да обърна внимание и да посоча необходимостта от наличие на ефективен контрол върху употребата на антибиотици и химиотерапевтици за системна употреба, като мярка за оптимизиране на използването им и предотвратяване развитието на резистентност.

В заключение, бих искала да изразя надежда, че правото на гражданите от цялата страна, в това число и най-вече на децата и хората от уязвими групи, на своевременен достъп до посочените лекарствени продукти ще бъде гарантирано и няма да се допусне, както това се случи преди няколко месеца, забавяне или непровеждане на лечението, с произтичащите от това нарушени права на пациентите и риск за тяхното здраве, както и случаи на нарушени права на медицинските специалисти.

На основание чл. 20, ал. 1, т. 2 от Закона за омбудсмана, очаквам да ме информирате в разумен срок за Вашето становище, обсъдените и предприети действия.

С уважение,

**ПРОФ. Д-Р ДИАНА КОВАЧЕВА
ОМБУДСМАН НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**